

MÁTÉSZALKA VÁROS
J E G Y Z Ó J É T Ő L
4701 Mátészalka, Hősök tere 9.
Tel: 44/501-364, Fax: 44/501-367

Száma: 6854/2008.

E L Ő T E R J E S Z É S
- a Képviselő-testülethez –

Mátészalka Város Önkormányzat által ellátott gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok értékeléséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló módosított 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése rendelkezik arról, hogy a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, amelyet a Képviselő-testület megtárgyal. Ezen kötelezettség tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló módosított 149/1997. évi (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

A Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV törvénnyel kihirdette a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezményt, mellyel a Magyar Köztársaság vállalta, hogy az egyezményben meghatározott gyermeki jogok érvényesülését biztosítja. Az egyezményben foglalt rendelkezések figyelembevételével került megalkotásra a gyermekvédelmi törvény, amely állami és önkormányzati feladatok meghatározásával építi fel a gyermekek védelmét szolgáló ellátó rendszert, illetve meghatározza azokat a hatósági intézkedéseket, melyeket a gyermeket veszélyeztető helyzet megszüntetése érdekében meg kell tenni.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. A törvény meghatározza ezen megjelölt célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a gyermekek védelmének rendszerét. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Városunk lakónépessége 17.750 fő. Az összes lakónépességhez számítva a 0-14 éves korúak száma 2.463 fő, arányát tekintve 14 %. A 15-18 éves fiatalok száma 879 fő, arányuk 5 %. Az átfogó értékelés szerinti 0-18 éves korú gyermekek száma 3.342 fő, mely a lakónépesség mintegy 19 %-át adja. Az aktív korú (19-62 éves) lakossághoz (12.120 fő) viszonyítva a 0-18 éves korúak számaránya 28%, mely a 2006. évi számadatokhoz képest 6%-os csökkenést mutat.

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekvédelmi rendszer alábbi ellátásaival és intézkedéseivel tesz eleget a gyermekvédelmi törvényben foglalt ellátási kötelezettségeinek:

1. A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- d) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- e) az otthonteremtési támogatás.

2. A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,

3. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családba fogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) az utógondozás elrendelése,
- g) az utógondozói ellátás elrendelése.

A gyermekvédelem rendszerében a gyermekjóléti szociális, segítő munka a hatósági munkát megelőzi, kiegészíti, követi és támogatja.

Az alábbiakban a fent felsorolt ellátások és intézkedések 2007. évre vonatkozó részletes bemutatását olvashatják Mátészalka városra vonatkozóan.

1. A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult meghatározott kedvezmények igénybevételére. A gyermekétkeztetés normatív kedvezménye rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, az 1-5. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-a, az ezen csoportokba nem tartozó gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-a. A kedvezményben részesülő gyermek jogosult továbbá évi kétszeri alkalommal pénzbeli támogatásra július és november hónapban, melynek összege 2007. évben 5.000 Ft volt gyermekenként. Mátészalka Város Önkormányzat 2007. évben 685 gyermek esetében állapított meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó jogosultságot.

Elutasításra 9 gyermek esetében került sor, jellemzően a jogosultság feltételeként előírt egy főre jutó jövedelem, vagyontárgy értékének magasabb volta miatt. Erre a támogatási formára felhasznált összeg 6.850.000 Ft volt.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás olyan gyermekes családnak adható, amely a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, illetve ha a család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd (pl. váratlan anyagi kiadás, hirtelen betegség, stb.). Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 220 személy esetében került megállapításra, 392 esetben. 11 személy részére természetbeni formában, 16 alkalommal. Az erre az ellátási formára fordított összeg 2007. évben 3.840.000 Ft volt.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás megállapítására irányuló kérelem 2007. évben nem volt.

Ezen ellátási formákat Mátészalka Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala Közigazgatási és Okmányirodájának Szociális és Gyámügyi Csoportja állapítja meg.

Mind a rendszeres, mind a rendkívüli támogatás esetében elmondható, hogy a beérkezett kérelem elutasítására csak nagyon kevés esetben kerül sor, melynek oka minden esetben a család olyan anyagi, vagyoni helyzete, mely a támogatás megállapítását kizárja. A támogatási formák konkrét kérelmezését megelőző személyes elbeszélgetések, érdeklődések alkalmával részletes tájékoztatást kapnak a gyermeket nevelő családok a támogatások jogosultsági feltételeiről és így konkrét kérelem – amennyiben a kérelmező nem felel meg a feltételeknek – kevés esetben érkezik a Szociális és Gyámügyi Csoporthoz.

Egyéb, a gyermekvédelmi törvényben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeli támogatást az Önkormányzat szűkös anyagi lehetőségei miatt nem tud a gyermekes családok részére biztosítani.

Gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét. Gyermektartásdíj megelőlegezésének megállapítására 2007. évben 17 gyermek esetében került sor. Az erre felhasznált összeg 2.135.000 Ft volt.

Az **otthonteremtési támogatás** célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább hároméves időtartamú folyamatos - gondozási helyén töltött - nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát. A támogatás felhasználható részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő építési telek, életvitelszerű lakhatásra alkalmas lakás, családi ház, tanya vásárlására, illetve építésére, lakhatóvá tételére, tulajdon vagy tulajdonrész szerzéssel járó felújítására vagy bővítésére, bérlakás bérleti díjának kifizetésére, önkormányzati bérlakásának felújítására, bérlői jogviszony megvásárlására, államilag támogatott lakásprogramban való részvételre, valamint otthonteremtést elősegítő hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztésére. Indokolt esetben az otthonteremtési támogatás felhasználható a

tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra is. Otthonteremtési támogatás 13 fő részére került megállapításra 17.741.000 Ft összegben 2007. évben.

A fenti ellátási formákat Mátészalka Város Gyámhivatala állapítja meg a kérelmezők részére.

2. A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

Mátészalka Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó ellátások közül a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását a bölcsőde útján, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény hatálya alá tartozó óvodában és iskolai napköziben biztosítja.

Gyermekjóléti Szolgáltatás

A mátészalkai Egyesített Szociális Intézmények keretén belül 1997. november 1. napjától 2007. december 31. napjáig működött és folytatta önálló szakmai tevékenységet a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján. 2008. január 1. napjától az Egyesített Szociális Intézmények jogutódaként működő Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények keretein belül működik tovább, megtartva szakmai önállóságát.

A Gyvt. 38. §-a értelmében a gyermekjóléti alapellátás célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A gyermekjóléti szolgáltatást Mátészalka Város Önkormányzata és Jármí Község Önkormányzata 2006. február 1. napjától intézményfenntartó társulásként működteti a 2004-ben megalakult Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül, melyhez 2007. április 1.-től csatlakoztak Nagydobos és Ópályi települések is. Ez az együttműködés hatékonyabb, magasabb szakmai színvonalú ellátást biztosít a kisebb településeken is.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2007. évben a következő tevékenységekkel segítette a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének biztosítását 5 fő családgondozó részvételével:

- **Tájékoztatás**

Az ügyfélként a szolgálathoz forduló családok legnagyobb része rossz szociális körülmények között él, többféle problémával küzd. A munkatársak folyamatosan nyomon követték a településen élő gyermekek szociális helyzetét, informálták a családokat a gyermekek jogairól, az adható támogatásokról.

Szóróanyagokat készítettek a tevékenységi körükben nyújtott szolgáltatásokról, azokat a lakosság részére eljuttatták, illetve megjelentették a helyi médiában.

- **Tanácsadás**

A szolgálat feladata családtervezési, mentálhigiénés, jogi, egészségügyi, pszichopedagógiai tanácsadás, vagy az ehhez való hozzájutás megszervezése.

A Családsegítő Szolgálat jogásza hatékony segítséget nyújtott azoknak a családoknak, akik az ügyvédi költséget nem tudják megfizetni, vagy egyszeri tanácsadásra szorultak. Tanácsadása kiterjedt válási, gyermek elhelyezési, vagyonmegosztási és egyéb ügyekre. Ezen ellátást a társult településen élők is igénybe vehették.

Külön figyelmet fordítottak a szakemberek a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákra. A születendő gyermekét egyedül vállaló anyák állapotát folyamatosan figyelemmel kísérték, lehetőségeikhez mérten mindenben megpróbálták a segítségére lenni. Mindez folyamatos kapcsolattartást igényelt az anyákat gondozó védőnőkkel az egyéni esetkezelés során.

- **Kapcsolatügyelet**

A gyermeknek joga, hogy mindkét szülőjével rendszeresen kapcsolatot tartson. Fontos feladat annak biztosítása, hogy ez a válást kimondó bírósági határozat meghozataláig, illetve a válás utáni helyzetben is megoldható legyen.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2002. januárjától működteti speciális szolgáltatásként a „Kapcsolatügyeletet”, amely biztosítja Mátészalka Város Gyámhivatalának illetékességi területéhez tartozó 23 település lakosai számára ezt a szolgáltatást.

A szolgáltatás célja semleges helyet biztosítani és szakember segítségét nyújtani a szülő-gyermek kapcsolat fenntartása vagy újra kialakítása, válás illetve más ok miatt megromlott vagy megszakadt kapcsolat esetén.

2007. évben több család is felkereste a Gyermekjóléti Szolgálatot kapcsolattartási kérelmével, valamint más település gyámhivatala jelölte ki a kapcsolattartás helyül.

A Kapcsolatügyelet hétfvégén (péntek délután, szombat délelőtt) működik. A tavalyi évben több olyan eset is volt, ahol a vérszerinti szülő tartott kapcsolatot a szolgálat által biztosított helyiségben nevelőszülőkhöz elhelyezett gyermekeivel, illetve a gyermeket nem nevelő szülő találkozott rendszeresen gyermekével a válás után.

- **Hivatalos ügyek intézése**

A Gyermekjóléti Szolgálat sok esetben segítette a családokat nyomtatványok kitöltésével, kérelmek megírásával, felvilágosítással, melyekkel hozzájárultak a gyermek, illetve a szülő ügyeinek hatékonyabb intézéséhez.

- **Szabadidős programok szervezése**

A szolgálat a városban élő gyermekek részére változatos szabadidős programokat rendez.

- Megszervezi és lebonyolítja a „**Nyári napközis tábort**”, amellyel azoknak a gyermekek kívánnak segíteni, akiknek a szülei elfoglaltak, munkájuk miatt nem

tudják gyermekeik részére a napközbeni felügyeletet biztosítani az iskolai szünetben. A program célja a nyári szabadidő tartalmas eltöltése, a gyerekek (7- 12 év) személyiségének, kezűgyességének, fizikumának fejlesztése. 2007. évben közel 40 gyermek vett részt a táborban, mely sok érdekes programot és kirándulást tartalmazott.

- A Gyermekjóléti Szolgálat 2006. évben indította be új szolgáltatását, melynek keretein belül általános és középiskolákban osztályfőnöki órákon 2007. évben is **egészségügyi, mentálhigiénés, prevenciós, önismereti és személyiségfejlesztő órákat** tartottak munkatársai. Ez évtől is tovább bővítik prevenciós tevékenységüket, szeretnének, ha előzetes egyeztetés után osztályfőnöki órák keretében a kibővített témakörökben minden településen igényelnék.
- A prevenciós foglalkozások mellett egy önkéntes **pályaismereti és pályaorientációs tanácsadásokat** tartott olyan általános iskola 7. osztályos, valamint középiskola 11. osztályos tanulóinak, akik pályaválasztásukkal kapcsolatban még nem tudtak dönteni. Kérdőívek és tesztek segítségével mérte fel érdeklődésüket és határozta meg képességeiket. A lehető legsokrétűbb információnyújtással segítette bővíteni meglévő ismereteiket foglalkozásokról, továbbtanulást biztosító intézményekről.
- A szolgálat 2006. évben új szabadidős tevékenységet indított „**Tánc-ház**” néven, melyet 2007. évben is tovább működtetett, de a gyerekek néhány hónap eltelte után nem igényelték ezt a néptánc jellegű foglalkozást, így megszűntek a rendezvények. Ehelyett más szabadidős programok állnak az érdeklődők számára (**Foci csapat, Tekergő klub**).
- **Kézűgyesség fejlesztő szakkörök** kéthetente működött, ahol változatos programokkal (gyöngyfűzés, kötés, papírhajtogatás) várták az érdeklődő gyerekeket.
- Az „**Együtt-egymásért klub**” foglalkozásait azoknak a fiataloknak szervezte a Gyermekjóléti Szolgálat, akik 18. életévüket betöltötték, s valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt pártfogói felügyelet alá kerültek. Ezt a szabadidős tevékenységet a mátészalkai Gyermekvédelmi Központban tartották, 10-15 fő vett részt rajta. A foglalkozásra havonta egy alkalommal került sor. A pártfogoltak részére egészségügyi, mentálhigiénés, pályaválasztási, családtervezési és káros szenvedélyek megelőzését illetően adtak tanácsokat. A Pártfogói Felügyelettel együttműködési szerződést kötöttek, kapcsolatuk igen jónak mondható.
- Az intézmény munkatársai **korrepetálást** biztosítanak a tanulási nehézségekkel küzdő, magántanuló, vagy a szülei elfoglaltsága miatt a házi feladat elkészítésében segítséget nem kapó gyerekek részére. Felzárkóztatásban, lecke megírásában, kikérdezésében, valamint nyelvtanulásban, nyelgyakorlásban (angol és német nyelv) tudnak segítséget nyújtani. Főleg kisiskolások és magántanulók vettek részt a programban, de igénybe vették középiskolások is, akik igazolatlan mulasztás miatt kerültek kapcsolatba a szolgálattal. A program célja az évisméltések számának mérséklése és a normál iskolába járó roma gyerekek felzárkóztatásának elősegítése. Az iskolákkal, a pedagógusokkal jó az együttműködés. A magántanulói státuszban lévő gyermekekre különös figyelmet fordítanak a szakemberek, őket alapellátás keretein belül gondozzák, együttműködve az iskolák pedagógusaival.

Munkájukban és szervezett programjaik lebonyolításában önkénteseik is részt vesznek. A tavalyi évben négy önkéntes segítő támogatta munkájukat, akik előadásokat, korrepetálásokat tartottak, valamint csomagosztásaikon is közreműködtek.

- **A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében**

A Gyermekjóléti Szolgálat feladata olyan észlelő- és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását. A munkatársak célja, hogy minél több gyermeket érintő problémát felderítsenek fel városunkban, igénybe véve a lakosság, civil szervezetek, egyesületek segítségét is. Figyelemmel kísérik a településen élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét, a gyermekjóléti és egyéb szociális ellátások iránti szükségleteit, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét.

A szolgálat bármely gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzést fogad, s a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz. Fogadja a panaszával hozzá forduló gyermeket, és segíti őt problémája megoldásában.

2007. évben 8 alkalommal került sor jelzőrendszeri megbeszélésre, melyen a védőnői szolgálat munkatársai, a nevelési, oktatási intézmények gyermekvédelmi felelősei, a Pedagógiai Szakszolgálatok vezetője, a családsegítő szolgálat családgondozói, a gyámhatósági ügyintéző és a rendőrség munkatársa vesz részt.

A jelzőrendszer tagjain kívül a Családsegítő Szolgálat, a Szenvedélybetegek Közösségi Ellátását végző koordinátor, és a Pártfogói felügyelet munkatársai is számos esetben jeleztek olyan családról, ahol véleményük szerint a gyermek veszélyeztetve van, a nem megfelelő szülői gondoskodás miatt.

Kiemelt szerepe van az iskolák gyermek és ifjúságvédelmi felelőseinek munkájának, akik a most induló **Szoc-kuckó (Tini tanácsadó iroda)** szervezésében is a szolgálat segítségére vannak, és partnerek az új ötletek megvalósításában.

Több alkalommal tartottak esetmegbeszélést a szolgálat munkatársai, főleg védelembe vételi eljárás, illetve egyéb hatósági gyermekvédelmi intézkedés előtt. Esetkonferenciát – az egy gyermek, ill. család ügyében tartott család és érintett szakemberek tanácskozását - kilenc esetben tartottak, melyeken a meghívottak és érintettek nem minden esetben vettek részt. Megpróbálják ezekben az esetekben jobban bevonni a családokat, hiszen értük és róluk szól a megbeszélés.

Sajnos, még mindig tapasztalják néhány intézmény esetében a Gyermekjóléti Szolgálat szakemberei, hogy megpróbálják a problémákat az intézményükön belül orvosolni, holott ezekben az esetekben jelzési kötelezettségük lenne. Mikor ezek a gyerekek kikerülnek az iskola védő falai közül, akkor már súlyos bűncselekményeket követnek el, belekeveredve rossz társaságba. A pártfogói felügyelet ekkor a gyermekekről előzményt kér tőlük, és mivel nincsenek náluk nyilvántartásba, nincs gondozási előzmény esetükben, hitetlenül áll e tények előtt, kétségbe vonva a megfelelő jelzőrendszer működését. Ezen a szemléleten fontos lenne változtatni az intézményeknek, s még együtt működőbbé kell válniuk, a problémákat nyíltan felvállalni, s a megoldásért közösen tenni.

A gyermekorvosokat kéthavonta keresik fel, akik elmondják tapasztalataikat, és jelzéssel élnek a szolgálat felé, ha problémás családokkal kerülnek kapcsolatba. Eredményes az

együttműködés az óvodák, iskolák ifjúságvédelmi felelőseivel, és a védőnőkkel, akikkel napi kapcsolatban állnak, többször szerveztek közös családlátogatásokat. Egyre gyakrabban kapnak jelzést a lakosságtól is, főleg csavargás, hétfégi kimaradások, alkoholproblémák miatt. Ezek kizárólag névtelen bejelentések, általában telefonon vagy írásban érkeznek.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2005. májusában indította a Városi Rendőrséggel közös programját, melynek célja, hogy városunk gyermek- és ifjúságát közös erővel próbálják meg a helyes társadalmi normák és viselkedés követőjévé tenni. A razzia során a családgondozók a rendőrökkel együtt végigjárják a város szórakozóhelyeit este 10 órától hajnal 1 óráig, ahol próbálják megtalálni azokat a 14-18 év közötti fiatalokat, akik túlzott mennyiségű alkoholt és esetlegesen kábítószerrel fogyasztanak.

2007-ben 5 alkalommal került sor erre a rendőrségi razziára (sajnos a rendőrség leterheltsége miatt a program utána szünetelt), melynek során körülbelül 90-100 gyermek- és fiatalkorú igazoltatására került sor. Közülük a Gyermekjóléti Szolgálat 13 kiskorút alapellátás keretein belül a mai napig gondoz, a többi esetben a szülővel és gyermekével történt beszélgetés során a fiatal figyelmeztetve lett. Bővítették ezt a tevékenységüket, a reggeli-délelőtti órákban is végigjárják a város szórakozóhelyeit, mert a lakosság és szülői jelzéseik szerint sok iskoláskorú gyermek kezdi ott a napját. Ebben kértek rendőrségi támogatást is, melyre még választ nem kaptak. Ebbe a tevékenységbe szeretnének bevonnani néhány alkalommal a témában legérintettebb iskolák gyermek és ifjúságvédelmi felelőseit is.

Több esetben vettek részt kiskorú, fiatalkorú kihallgatásán a rendőrség kérésére a szolgálat munkatársai.

- **A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében**

A Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói személyes segítő, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítására törekszenek a szülőkkel és a gyermekekkel egyaránt a veszélyeztető körülmények elhárítása érdekében. Feladatuk a komplex családgondozás, melynek középpontjában a gyermek áll.

A családgondozók segítik a szülőket a gyermek gondozásában, ellátásában, a családban jelentkező működési zavarok megszüntetésében, illetve kezdeményezik és összehangolják a gyermekek és a szülők részére a szociális alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást.

2007. évben 157 családban került sor családgondozásra 224 gyermek esetében. Ebből 188 gyermek alapellátás keretein belül gondoztak a munkatársak. A gondozásba vétel leggyakoribb okai a szülői elhanyagolás, életvezetési-megélhetési problémák, magatartászavar, igazolatlan iskolai mulasztás, családi konfliktus (szülők egymás közti, szülő-gyermek közti), illetve szenvedélybetegség volt.

Védelembe vétel elrendelésére vagy fenntartására 36 gyermek esetében volt szükség. Ebben az esetben a családgondozó az egyéni gondozási-nevelési tervet a szülővel és a gyermekkel közösen készíti el, mely tartalmazza a szülő, a gyermek, a családgondozó feladatait a cél eléréséhez, a gyermeket veszélyeztető körülmény megszüntetése érdekében, képessé válva a gyerek testi-, értelmi-, érzelmi- és erkölcsi fejlődésének biztosítására. A védelembe vétel elrendelésére szülői elhanyagolás, szenvedélybetegség (alkoholproblémák), többszöri igazolatlan mulasztás, szabálysértési ügyek, lopások, életvezetési-, higiénés problémák,

együttműködés hiánya alapellátás keretein belül, csavargás, iskolai magatartásproblémák, öngyilkossági kísérlet, családon belüli konfliktusok miatt került sor.

Családból való kiemelésre 4 gyermek esetében, 4 családnál került sor. A családokat tovább gondozták a szakemberek, felkészítve őket arra, hogy képesek legyenek gyermekeik további nevelésére, gondozására. 29 esetben az átmeneti nevelésben lévő gyermek vérszerinti családjával tartottak fenn folyamatos kapcsolatot azon dolgozva, hogy a család majd képes legyen a gyermek gondozását, nevelését ellátni, és közöttük a kapcsolattartás addig is folyamatos legyen.

Az elmúlt évben egy alkalommal került sor családba való visszahelyezésre, munkájuk ellenére nem váltak több esetben a szülők alkalmassá a gyermeknevelésre. A szolgálat együttműködik a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat nevelőszülői tanácsadójával, de főleg a szülőket támogatja a nevelésbe vétel megszüntetéséhez szükséges feltételek megvalósításában, a gyerekekkel való kapcsolattartásban.

A Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója a családjába visszahelyezett gyermek utógondozását a gyámhivatal határozata alapján látja el. Az utógondozás célja a gyermek vérszerinti családjába történő visszailleszkedésének, tanulmánya folytatásának segítése. A családgondozással a család gyermeknevelési körülményeinek javítása, a szülő- gyermek kapcsolat helyreállítása, a szülők nevelési, gondozási, háztartásvezetési ismereteinek gyarapítása a cél. Nem helyettük, velük együtt dolgoznak, próbálva őket az önálló, helyes döntésekre képessé tenni.

A munkatársak a családi konfliktusok megoldását a családtagok közötti közvetítéssel (mediáció), illetve más konfliktuskezelő, családterápiás módszer alkalmazásával segítik elő.

A védőnői szolgálat javaslatainak figyelembe vételével több alkalommal került sor ruhaosztásra a szociálisan rászoruló ügyfelek részére, főleg iskolakezdetkor, illetve évszakováltáskor. Ugyancsak a védőnők javaslatára az elmúlt évben néhány esetben intrauterin eszközt adtak ki.

A Gyermekjóléti Szolgálat szoros kapcsolatban áll és dolgozik együtt a Családsegítő Központtal, közös programokat szerveznek klienseik részére megállapodási szerződés keretein belül.

A Katolikus Karitásztól a Gyermekjóléti Szolgálat segítségével 800 rászoruló család családonként 10- 20 kg lisztet kapott. Az önkormányzat karácsonyi élelmiszer-csomag osztásában is részt vett a Gyermekjóléti Szolgálat, melyből 1000 család részesült.

Pályázatot nyújtottak be a gyermekek nyári étkeztetésének biztosítására, mellyel közel 300 gyermek napi étkezését segítették elő melegíthető konzervcsomaggal a nyári szünidőben.

A családgondozók részt vettek egy konfliktus-kezelői tréningen és egy személyiségfejlesztő képzésen, a „Segítők a segítőkért” elnevezésű oktatáson, munka erőpiaci oktatáson. Az itt szerzett ismereteket jól tudják alkalmazni munkájuk során.

Intézményükben rendszeresen fogadtak gyakorlatra hallgatókat, a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Karáról, a Nyíregyházi Tanárképző Főiskoláról, a

Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karáról. Tavalyi évben 18 hallgató töltötte gyakorlatát intézményükben.

A Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói részt vettek több, a Családsegítő Központtal együtt szervezett szabadidős program lebonyolításában (pl.: Karácsonyi Ünnepségek, Boldog Családokért Egyesület (pl.: parlagfű irtási akció, AIDS vetélkedő), és egyéb prevenció programok.

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatait a 2007-es évben 6 fő családgondozó látta el, akik óvodapedagógus, mediátor, szociális munkás, pedagógus, szociálpedagógus és mentálhigiénikus végzettséggel rendelkeznek.

Civil szervezetek, melyek a Gyermekjóléti Szolgálat munkáját segítik, támogatják:

- **Nagycsaládosok Egyesülete:** segítség a nyári napközis tábor szervezésében, a Mindenki Karácsonyának támogatása
- **Johannita Segítő Szolgálat:** segítség a karácsonyi műsorhoz, édesség, ruha- adomány, konzervek, stb. a rászoruló ügyfelek részére
- **Boldog Családokért Egyesület:** az Egyesített Szociális Intézmények kezdeményezése szakemberek csatlakozásával
- „Szemünk fénye a gyermek”: a bölcsőde alapítványa
- **Máltai Szeretetszolgálat:** ruhasegély a rászoruló ügyfeleknek
- **Vöröskereszt:** tárgyi segítség a rászorulóknak
- **Holdszugár Nyugdíjas Klub**
- **Napsugár Nyugdíjas Klub**
- **Royal Nyugdíjas Klub**
- **Óda a fényhez:** vakok és gyengénlátók klubja
- **Katolikus Karitás**
- **Szent Erzsébet Kamiliánus Család**
- **AE Klub**
- **Mozgáskorlátozottak Egyesülete**
- **Hallássérült Szülők Gyermekéiért Klub**
- **Diabétesz és Érendszeri Betegek Klubja**

2. A gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani, akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül, vagy akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátását Mátészalka Város Önkormányzata az Egyesített szociális Intézmények keretein belül tagintézményként működő bölcsődei ellátás útján, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény hatálya alá tartozó óvodákban, iskolai napközikben biztosítja.

• Bölcsődei ellátás

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évet betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Bölcsődei ellátásban azok a gyermekek részesülhetnek, akik már a húsz hetes kort betöltötték, de a három évet még nem. A bölcsőde 2007. szeptember 17-től 8 csoportban 80 férőhellyel működik. Az év folyamán az ellátást igénybevevők száma 141 fő volt. A 2007 évben a beíratott gyermekekhez viszonyított kihasználtság 140 %-os volt.

A bölcsődei ellátás iránti igény igen magas, mintegy 35 fő várakozik felvételre, annak ellenére, hogy a gyermekcsoportok 14 fővel működnek. A bölcsődei gondozó-nevelő munkát 18 fő gondozónő látja el, közülük 5 fő szakképzettségének megszerzése folyamatban van.

A szakképzett gondozónők 2007. december 31-ig továbbképzési kötelezettségüknek eleget tettek.

A bölcsőde 2006. február 1-től kistérségi feladatot is ellát, Mátészalkán kívül 20 település számára biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását.

A bölcsőde szakmai programjában kiemelt szerepet kap a természet megismertetése, a család és a bölcsőde kapcsolatának erősítése. Ezt segítik elő a szülői értekezletek, a napi beszélgetések, a reggeli bevétel és a délután hazaadás idején, valamint a kisünnepségek, amelyek az év jeles napjai alkalmával szerveznek (pl. Mikulás-ünnepség).

A Bölcsőde működésével kapcsolatban az elmúlt évben ellenőrzés az ÁNTSZ részéről volt, amely az ott folyó munkával kapcsolatban kifogást nem emelt.

Bölcsődébe 2001. november 1. napjával került bevezetésre, illetve kiépítésre a HACCP rendszer. 2005. évtől a rendszer működését az ÁNTSZ ellenőrzi.

A bölcsőde tárgyi feltételei a 2007 évi beruházásnak köszönhetően jelentősen javultak. Az épület felújítása lehetőséget teremtett arra, hogy az alapellátás mellett (bölcsődei ellátás) 2007. szeptember 17-től új szolgáltatások bevezetésére is sor kerülhetett. Ilyen szolgáltatások: az időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport és házi gondozó szolgálati központ. 2008. évtől a Bölcsőde 10 férőhelyen 6 fő fogyatékos gyermek korai fejlesztését is biztosítja. Szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb 6 éves koráig vehet részt a korai fejlesztésben és gondozásban.

- **Óvodai ellátás**

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.

Az óvodás korú gyermekek napközbeni ellátását a Négy Évszak Óvoda székhelyén és 4 telephelyén keresztül biztosítja Önkormányzatunk. 2007. évben 598 gyermek vette igénybe az óvodai ellátást. A tavalyi évben átszervezés és a gyermeklétszám csökkenés miatt bezárásra került a Belvárosi Óvoda, melynek ellátott gyermekeit a Kertvárosi Óvoda gondozza tovább. Az óvodákban 51 óvónő neveli, gondozza a gyermekeket. A tavalyi év átszervezései kapcsán nyolc óvónő elbocsátására került sor, melyből három főt a bölcsőde foglalkoztat tovább. Ők vállalták, hogy az új munkakörükhöz szükséges képzést megszerzik.

- **Gyermekétkeztetés**

A gyermekek étkeztetését Mátészalka Város Önkormányzata az Egyesített Szociális Intézmények keretein belül tagintézményként működő bölcsőde útján, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben biztosítja. Az étkeztetésben részesülő gyermekek számáról, a részükre adott kedvezményekről az előterjesztés 1. számú melléklete nyújt tájékoztatást.

Ellenőrzések

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet 14. §.-a szabályozza a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység szakmai ellenőrzésének szabályait.

A kormányrendelet 14. §. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az elmúlt évben 9 gyermekjóléti szolgáltatás szakmai ellenőrzését végeztük el. Általában megállapítható, hogy a szolgáltatások működési engedéllyel rendelkeznek. A szolgáltatások tárgyi feltételei a jogszabályban meghatározottaknak nagyobb részben megfelelnek. Az ellenőrzött szolgáltatások jelentős része határozott időre szóló működési engedéllyel rendelkezik, melynek oka a családgondozó szakképzettségének hiánya. A fenntartók nagy hangsúlyt fektetnek a szakképzettség megszerzésére, valamennyi családgondozó beiskolázása megtörtént. 2007. évben a gyermekjóléti szolgáltatás és egyes szociális alapszolgáltatások biztosítására a Mátészalkai Kistérséghez tartozó települések 3 intézményfenntartó társulást hoztak létre. A 3 mikrokörzetben a gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyabb, szakszerűbb

feladatellátást tesz lehetővé. A mikrokörzetek kialakításával gyakorlatilag az egy személyes gyermekjóléti szolgáltatások megszűntek, a részükre kiadott működési engedélyek visszavonásra kerültek. Valamennyi alkalmazott családgondozó szakképzettségének megszerzése folyamatban van, a területi irodák infrastrukturális felszereltsége a feladat ellátásához megfelelő.

3. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések

A hatósági intézkedések a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat - és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006.(XII: 23.) Korm. rendeletben és a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. évi (IX. 10.) Korm. rendeletben foglaltak szerint történnek.

Mátészalka Város Önkormányzat Jegyzője – első fokú gyámhatósági jogkörben eljárva – az alábbi gyermekvédelmi hatósági intézkedéseket teszi:

- a) védelembe vétel
- b) ideiglenes hatályú elhelyezés

A hatósági eljárás az ügyfél kérelmére, bejelentésére, nyilatkozatára, más hatóság kezdeményezésére, külön jogszabályban meghatározott panaszra, tehát kérelemre vagy hivatalból indul meg. A korlátozottan cselekvőképes gyermek a gyámhatósági eljárást a jogszabályban meghatározott ügyekben önállóan is megindíthatja. A gyámhatóságnak hivatalból meg kell indítania az eljárást, ha azt az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek kéri, amennyiben ez a gyermek érdekében áll, valamint ha azt a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálat vagy más, a jogszabályban meghatározott szerv vagy személy kezdeményezte.

A gyermekjóléti szolgálat az eset összes körülményeinek feltárása után mérlegeli, hogy a kialakult veszélyeztetettség megszüntethető-e az önként igénybe vehető alapellátásokkal, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó, illetve egyéb hatósági intézkedés kezdeményezésére van-e szükség.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ, a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

A felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A törvény által nevesített személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A gyámhatóság – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az eljárást a hatáskörébe tartozó ügyben hivatalból is megindíthatja, vagy folytathatja.

Névtelen beadvány alapján az eljárást megindítani akkor szükséges, ha a beadványban feltüntetett körülmények alapján nagy valószínűséggel fennáll a gyermek veszélyeztettsége.

- **Védelembe vétel**

A gyermekjóléti szolgálat alapellátás keretén belül igyekszik kezelni a családban kialakult problémát. Amennyiben a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, az alapellátás eredménytelensége miatt a gyermekjóléti szolgálat vezetője javaslatot tesz a gyermek védelembe vételére.

A jegyző a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatalkorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a 14. életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalkorút.

A jegyző a védelembe vétel iránti eljárás során tárgyalást tart, melyet úgy kell megtartani, hogy hozzásegítse a gyermeket és a szülőt a védelembe vétel okának, céljának és jogkövetkezményeinek megismeréséhez.

A jegyzői gyámhatóság a védelembe vételt elrendelő határozatban a kiskorú részére gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, valamint a szülői nevelés támogatása érdekében. Szükség esetén a törvényben meghatározott kötelezettségeket, magatartási szabályokat, figyelmeztetést fogalmaz meg.

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó intézkedések kiválasztásánál figyelembe veszi a jegyzői gyámhatóság a veszélyeztettség jellegét, a gyermek személyiségét, a gyermek családi körülményeit, az intézkedés várható hatásait, a gyermeknek a törvényben meghatározott – saját családi környezetben történő nevelkedéséhez fűződő jogát.

A családgondozó a védelembe vett gyermekre vonatkozóan egyéni gondozási nevelési tervet készít, melyben megfogalmazásra kerülnek a családgondozó, a szülő és a gyermek azon feladatai, amelyek a gyermek veszélyeztettségének megszüntetéséhez szükségesek. A kirendelt családgondozó szükség szerint, de legalább évente írásban tájékoztatja a gyámhatóságot a családgondozás eredményéről.

2007. december 31-én nyilvántartott védelembe vett kiskorúak száma 33 fő volt. 2007. évben 17 kiskorú védelembe vételére, illetve 12 kiskorú esetében védelembe vétel megszüntetésére került sor. Védelembe vétel felülvizsgálatát 21 gyermek esetében végzett a gyámhatóság, 16 gyermek esetében a védelembe vétel fenntartására, újabb magatartási szabályok felállítására, 5 gyermek esetében a védelembe vétel megszüntetésére került sor. Rendkívüli felülvizsgálatot 5 gyermek esetében végeztünk. A december 31-én védelembe vétel alatt álló gyermekek esetében az elrendelésre környezeti okok miatt 16 esetben, a szülőnek felróható okok miatt 32 esetben, a gyermeknek felróható magatartási okok miatt 16 esetben, a gyermekkorú bántalmazása miatt 2 esetben került sor. Sok esetben egy családon belül több probléma is fennállt.

A 2007. december 31.-én védelembe vétel alatt álló kiskorúak esetében a következő intézkedések elrendelésére került sor:

- 11 esetben a szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását;
- 19 esetben a szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet;
- 10 esetben a gyermek és hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése;
- 3 esetben a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről való intézkedés;
- 16 esetben a gyermek számára-kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében magatartási szabályokat megállapítása;
- 11 esetben a szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására.

A legtöbb esetben egy gyermek, illetve család vonatkozásában több intézkedés elrendelésére, illetve kötelezésre volt szükség a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A gyámhivatalnál három esetben került sor más gyermekvédelmi intézkedés kezdeményezésére, mely hat kiskorú gyermeket érintett.

• **Ideiglenes hatályú elhelyezés**

A gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről a jegyzői gyámhatóság, a gyámhivatal, valamint a határőrség, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága dönthet.

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a határőrség, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezi:

- a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség,
- a legközelebbi ideiglenes gondozási feladatokat is ellátó nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat. Ezen túl a gyermek által tanúsított olyan magatartás is, amely életét közvetlen

veszélynek teszi ki, vagy testi, szellemi, értelmi, érzelmi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

A jegyzői gyámhatóság 2007. évben 10 esetben rendelkezett a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről, mely összesen 12 fő kiskorút érintett. Ebből 3 gyermek nevelőszülőnél, 2 gyermek gyermekotthonban, 7 gyermek harmadik személynél történő elhelyezéséről döntött a hatóság.

Mátészalka Város Gyámhivatala

A Gyámhivatal Mátészalka Város Polgármesteri Hivatalának egyik térségi igazgatást ellátó belső szervezeti egysége.

Segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, gondoskodik a gyermekek veszélyeztetésének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, a gondnokság alatt álló személyek jogainak védelméről, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek beilleszkedéséről. Gyakorolja a városi gyámhivatal hatáskörébe utalt gyámhatósági hatásköröket.

Illetékességi területe Mátészalka városra, és 20 környéki településre terjed ki, így Fülöpösdaróc, Géberjén, Györtelek, Hodász, Jármí, Kántorjánosi, Kocsord, Nagydobos, Nyírcsaholy, Nyírkáta, Nyírmeggyes, Nyírparasznya, Ópályi, Ökörítőfülpös, Őr, Papos, Rápol, Szamoskér, Szamosszeg és Vaja községére, amely közel 60. 000.fős lakosság szám tekintetében jelent körzeti igazgatási feladatellátást.

A gyámhivatal szervezetét, illetékességét, és hatáskörét a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat - és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet határozza meg, munkáját a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló módosított 1997. évi XXXI. törvény, valamint a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. évi (IX. 10.) Korm. rendelet alapján végzi.

A Gyámhivatal feladat és hatáskörébe tartoznak az alábbi kiemelt hatósági területek:

Szülői felügyeleti jog gyakorlásával kapcsolatban:

- gyermek családi és utónevének megállapítása,
- szülői ház elhagyása
- a gyermek végleges külföldre távozása,
- életpálya kijelölése,
- a szülő vagyonkezelése,
- gyámnevezés, gyámságból való kizárás,
- büntető eljárások kezdeményezése kiskorú veszélyeztetésével, tartás elmulasztásával kapcsolatban.

A gyermekek védelme érdekében:

- ideiglenes hatályú elhelyezés,
- családba fogadás,
- átmeneti nevelésbe vétel és gyámki rendelés,
- tartós nevelésbe vétel és gyámki rendelés, ezen eljárás keretében kapcsolattartás szabályozása,
- döntés más szerv által alkalmazott ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetéséről,
- dönt az utógondozói ellátásról,
- gondozási díj fizetési kötelezettség megállapításáról és megszüntetéséről.

Pénzbeli támogatásokkal kapcsolatban:

- dönt az otthonteremtési támogatás megállapításáról,
- dönt a gyermektartásdíj megelőlegezéséről.

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse.

Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek – legalább hároméves időtartamú folyamatos – gondozási helyén töltött – nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát.

A készpénz vagyonba a fiatal felnőtt árvaellátásából és keresményéből származó megtakarítást nem lehet beszámítani. A nevelésbe vétel időtartamába az ideiglenes hatályú elhelyezés időtartamát is be kell számítani, feltéve, ha a gyermeket ideiglenesen nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban helyezték el.

A támogatás felhasználható részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő építési telek, életvitelszerű lakhatásra alkalmas lakás, családi ház, tanya vásárlására, illetve építésre, lakhatóvá tételére, tulajdon vagy tulajdonrész szerzéssel járó felújításra, bérleti jogviszony megvásárlására, államilag támogatott lakásprogramban való részvételre, valamint otthonteremtést elősegítő hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztésére. Indokolt esetben az otthonteremtési támogatás felhasználható a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra is.

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította, vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani.

Családi jogállás rendezése tekintetében: teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvétele, gyermek – családi és utónevének megállapítása, családi jogállás rendezésére irányuló per megindítása.

Az örökbefogadással kapcsolatban: dönt a gyermek örökbefogadhatóságáról, örökbefogadására szándékozó alkalmasságáról, örökbefogadás engedélyezéséről, örökbeadás felbontásáról.

Pert indíthat, kezdeményezhet: gyermekek elhelyezésére, kiadatására, szülői felügyelet megszüntetésére vagy visszaállítására, örökbefogadás felbontására, tartási követelés érvényesítésre, gondnokság alá helyezés és annak megszüntetésére, számadási kötelezettség teljesítésére.

A szülői felügyeleti joggal kapcsolatban: dönt a kapcsolattartásról, intézkedik a szabályozott kapcsolattartás végrehajtásáról, gyermek házasságkötésének engedélyezéséről, hozzájárul a gyermek családba fogadásához, szülői felügyeleti jogkörbe tartozó olyan kérdésekről melyben a szülők nem jutottak egyetértésre.

Gyámsággal és gondnoksággal kapcsolatban: gyermekek részére gyámot rendel, irányítja és felügyeli a gyám tevékenységét, eseti gondnokot, zárgondnokot, ügygondnokot, hivatásos gondnokot rendel ki.

A vagyonkezeléssel kapcsolatban: dönt a gyermekek és a gondnokoltak készpénzvagyonának felhasználásáról, elhelyezéséről, a gondnok vagyonkezeléssel kapcsolatos jognyilatkozatáról, elbírálja a rendszeres és eseti számadást, a végszámadást, eljár gyermekek gondnokoltak ingó és ingatlan vagyoni ügyeiben.

Nyilvántartást vezet: hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokról, az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekekről, gyámság gondnokság alatt állókról.

A fenti feladatokat a gyámhivatal előírt szakképesítéssel rendelkező érdemi ügyintézői látják el. A gyámhivatal valamennyi ügyintézői felelősek a feladatkörükbe tartozó ügyek határidőben, ténybélileg és jogilag megfelelő ügyintézéséért.

A hivatásos gondnokok látják el azoknak a nagykorú személyeknek a törvényes képviselőjét, akik szellemi fogyatékoságuk miatt a gyámhivatal határozata alapján erre rászorulnak.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő gyámhivatali döntések száma: 25

Ebből:

- Átmeneti nevelésbe vételek száma: 12, mely 25 gyermeket érint
- Gyermekelhelyezés iránti perindítások száma: 10, mely 11 kiskorút érint

Átmeneti neveltek adatai:

- 2007. december 31.-én nyilvántartott átmeneti nevelt gyermekek száma: 241 fő
- 2007. évben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma: 25 fő

Tartós nevelésben lévő kiskorúak adatai:

- 2007. december 31.-én nyilvántartott tartós neveltek száma: 22 fő
- 2007. évben tartós nevelésbe vett gyermekek száma: 0 fő

A tartós nevelésbe vétel okai:

- Szülők halála miatt: 5 esetben
- Lemondó nyilatkozat következtében: 11 esetben

- Szülői felügyeletet megszüntető jogerős bírói ítélet: 6 esetben

Utógondozás: az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után – kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták – a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri.

Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

Az állami gondoskodás alól kikerült gyermekek illetve fiatal felnőttek utógondozására 12 esetben került sor, 6 esetben pedig ennek megszüntetésére.

Utógondozói ellátás: a gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám (hivatásos gyám) javaslatának figyelembevételével – elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy a nappali oktatás munkarendje szerint, vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Utógondozói ellátásra 12 kérelem került benyújtásra, már megállapított utógondozói ellátásból 6 ellátás került megszüntetésre.

Gyermektartásdíj megelőlegezésre 17 esetben került sor, 26 gyermek után.

Otthonteremtési támogatás megállapítására 13 esetben került sor.

A Gyámhivatal részéről engedélyezett **örökbeadások** száma: 9.

Örökbe fogadhatónak nyilvánított kiskorúak száma a tárgyévben 1 volt.

Az örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánított szülők száma: 6 fő volt.

A gyámhivatal illetékességi területén **gondnokság alatt állók száma** összesen 558 fő.

Azon gondnokoltak részére, akik vonatkozásában a gondnoki teendőket nem vállalják, vagy nincs arra alkalmas hozzátartozó a gyámhivatal hivatásos gondnokot rendel ki.

A hivatásos gondnokok látják el 241 fő gondnokság alatt álló személy törvényes képviselőtét.

Gyámság alatt álló kiskorúak száma: 439 fő, melyből:

- Családba fogadó személy látja el a gyámságot: 31 esetben
- Harmadik személy látja el a gyámságot: 145 esetben
- Hivatásos gyám látja el a gyámságot: 62 esetben
- Nevelőszülő látja el a gyámságot: 184 esetben
- Gyermekotthon vezetője látja el a gyámságot: 17 esetben

A Gyámhivatalban 2007. évben:

- Főszámon iktatott iratok száma: **1691 db**
- Alszámon iktatott iratok száma: **8457 db**

- Iktatott irat mindösszesen: **10 148 db**

A Gyámhivatal által hozott határozatok száma **2243 db** volt.

A gyámhivatal személyi feltételei:

A gyámhivatal, mint belső szervezeti egység létszáma 8 fő, mely az alábbiak szerint épül fel:

1 fő vezető
4 fő ügyintéző
2 fő hivatásos gondnok
1 fő adminisztrátor.

A Gyámhivatal folyamatos kapcsolatot tart a térségbe tartozó települések jegyzőivel, illetve az ott dolgozó gyámügyi előadókkal, továbbá a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, az Észak-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Kirendeltségével, az ápoló - gondozó otthonokkal, gyermekotthonokkal, gyermekvédelmi központokkal, valamint Mátészalka Város Polgármesteri Hivatalának irodáival.

Mátészalka Város Közbiztonsági Konceptiója

Mátészalka Város Képviselő-testülete a 205/2006. (VIII. 25.) Kt. számú határozatával elfogadta Mátészalka város 2006-2010. évre vonatkozó közbiztonsági koncepcióját.

A koncepció célként határozza meg az életminőséget javító közbiztonság megteremtése érdekében a közrend megóvásában, a bűnmegelőzésben részt vevők közötti célirányos párbeszédet elősegítse, és megfelelő keretet biztosítson a közös feladatok eredményes ellátására. Prioritásként fogalmazza meg a drogfogyasztás és a kábítószer bűnözés megelőzését, a közlekedésbiztonság javítását, a közterületek rendjének megóvását, a migrációs bűncselekmények visszaszorítását.

A Mátészalkai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

A „Nemzeti Stratégia a kábítószer probléma visszaszorítására” című programhoz kapcsolódott városunk 2001. júniusában. Önkormányzati pályázat útján létrehozták a városi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (továbbiakban: KEF), melynek székhelye a Családsegítő Központ.

A helyi KEF legfontosabb feladatának tekinti a helyi prevenciós munka koordinálását, szakmai támogatását. Nagyon fontos a családok tájékoztatása, ismereteik bővítése, a család szerepének hangsúlyozása a szabadidő hasznos eltöltésében.

A civil szervezetek, az iskola nagyon fontos feladata még a droghasználat szempontjából fokozottan veszélyeztetett ifjúsági csoportok körében a veszélyeztetettség mértékének feltárása, speciális prevenciós programok kidolgozása.

A bűnmegelőzési program keretében a Városi Rendőrkapitányságon hatékony munka folyik a gyermek és fiatalok személyek védelme érdekében.

2002. évtől működik a D.A.D.A program, amely komplex program az általános iskolások számára van kifejlesztve. A program keretében tartott előadások célja az, hogy felhívja a gyermek és fiatalkorú személy figyelmét arra, hogy a környezetben több olyan veszélyforrás van, ami – akár rejtett módon – oda vezet, hogy áldozattá vagy bűnelkövetővé váljon. A bűnmegelőzési munkához tartozik továbbá az, ha bűncselekmény elkövetővé vagy áldozattá válik a gyermek vagy fiatalkorú személy a szükséges intézkedések megtételének érdekében a polgármesteri hivatal jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálattal kötött együttműködési megállapodásban foglaltak alapján tájékoztatást adnak az érintettek egymás részére. A Városi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységének részét képezi, hogy részt vesznek a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett előadássorozatokban, ahol mint előadó szerv szerepel a rendőrség, továbbá állományuk egyik tagja a Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF) munkájában is részt vesz. Kapcsolatban állnak a Fogyasztóvédelmi Felügyelőséggel is. Folyamatos visszatérő bűnmegelőzési ellenőrzéseket folytatnak a városban a fiatalok által gyakran látogatott szórakozóhelyeken. A tagintézmények (általános iskolák, középiskolák) által történő felkéréseknek eleget tesznek, előadásokat tartanak és szemléltető eszközöket mutatnak be az alap- és középfokú oktatási intézményekben. Tevékenységükbe a megelőzés és az utókezelés is beletartozik. A rendőrség munkatársa heti két alkalommal tart előadást Mátészalkán és a környező településeken.

2007. évben 11 kiskorú és 10 fiatalkorú gyermek követett el bűncselekményt Mátészalkán. Gyermekes sérelmére 89 esetben követtek el bűncselekményt. Ennek okai a család szegénysége 34 esetben, munkanélküliség 15 esetben, a családban fennálló krízishelyzet 11 esetben, nevelési módszerek 20 esetben, deviáns magatartás 29 esetben. A megadott kategóriák között átfedések vannak, mivel a bűncselekmények elkövetésének több oka is lehet.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést tárgyalja meg és a csatolt határozat-tervezetet elfogadni szíveskedjenek.

Mátészalka, **2008. május 15.**

Dr. Takács Csaba
jegyző

Gyermekétkeztetésre vonatkozó adatok

1) A bölcsődében étkeztetésben részesülő gyermekek száma: átlagosan 72 fő, kedvezményes étkeztetésben részesülő gyermekek szám: 16 fő. A kedvezményes étkeztetésben részesülők közül :

a) 100 %-os kedvezményben részesül:
(rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény miatt)	12 gyermek
b) 50 %-os kedvezményben részesül:
(3 vagy több gyermekes családban él)	4 gyermek

2) A Négy Évszak Óvodában étkeztetésben részesülő gyermekek száma: átlag 658 fő, kedvezményes étkeztetésben részesülő gyermekek száma: 252 fő. A kedvezményes étkeztetésben részesülők közül:

a) 100%-os kedvezményben részesül:
(rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény miatt)	169 gyermek
b) 50%-os kedvezményben részesül:	83 gyermek, ebből
- 3 vagy több gyermekes családban él:	67 gyermek,
- tartós betegség miatt:	16 gyermek.

3) Az általános iskolai étkeztetésben részesülő gyermekek száma: átlag 1248 gyermek, kedvezményes étkeztetésben részesülő gyermekek száma: 614 gyermek. A kedvezményes étkeztetésben részesülők közül:

a) 100 %-os kedvezményben részesül:
(rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény miatt)	323 gyermek
b) 50 %-os kedvezményben részesül:	291 gyermek, ebből
- 3 vagy több gyermekes családban él:	146 gyermek,
- tartós betegség miatt:	77 gyermek,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény miatt	68 gyermek.
- (6-8 osztály)